

Neovida: Intimiteit en seksualiteit na kanker

Kristel Mulders

Coördinator onco-psychologen

en onco-seksuologe Jessa ziekenhuis

16/09/2019

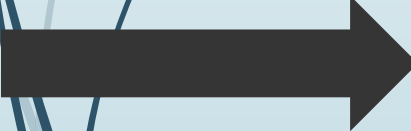
A background image of dandelion seed heads against a light blue sky. The seed heads are in various stages of blowing away, with some still attached to their stems and others as floating seeds. The overall tone is soft and airy.

Wanneer kanker in je leven komt: De veranderingen in jouw leven en jullie relatie

- ▶ Wat is seksualiteit?
- ▶ Invloed van kanker en de behandeling ervan op de seksualiteit
 - ▶ Invloed op het seksueel functioneren
 - ▶ Invloed op het seksueel beleven

Seks, een taboe?!

- Communiceren over seksualiteit met
 - Familie
 - Partner
 - Arts
 - Hulpverlener
 - ...

loopt nog vaak moeizaam

Kwaliteit van leven

- Seksualiteit is een belangrijk onderdeel van de QOL
- Seksualiteit negeren in de zorgverlening

Ontwikkeling van (vaak onnodige) chronische seksuele- en relatieproblemen.

- Gebrek aan (seksuele) informatie speelt een rol in angst om seksualiteit bespreekbaar te maken

Wat is seksualiteit ?

- relatie
- intimiteit
- liefde
- vertrouwen
- binding
- macht
- schaamte

- lichamelijkheid
- geslacht
- voortplanting
- anticonceptie

- vrijen
- geslachtsgemeenschap
- masturbatie
- experimenteren
- hulpmiddelen

- religie
- opvoeding
- wetten
- recht
- media

Seksueel functioneren

- Vasocongestie –
Bloedvoorziening
- Myotonie – Spieren
- hormoonhuishouding
- Zenuwstelsel

Seksuele beleving

- Psyche ~
Seksuele identiteit
- Relatie ~
Seksuele relatie

**Seksuele
beleving**

Seksueel
functioneren

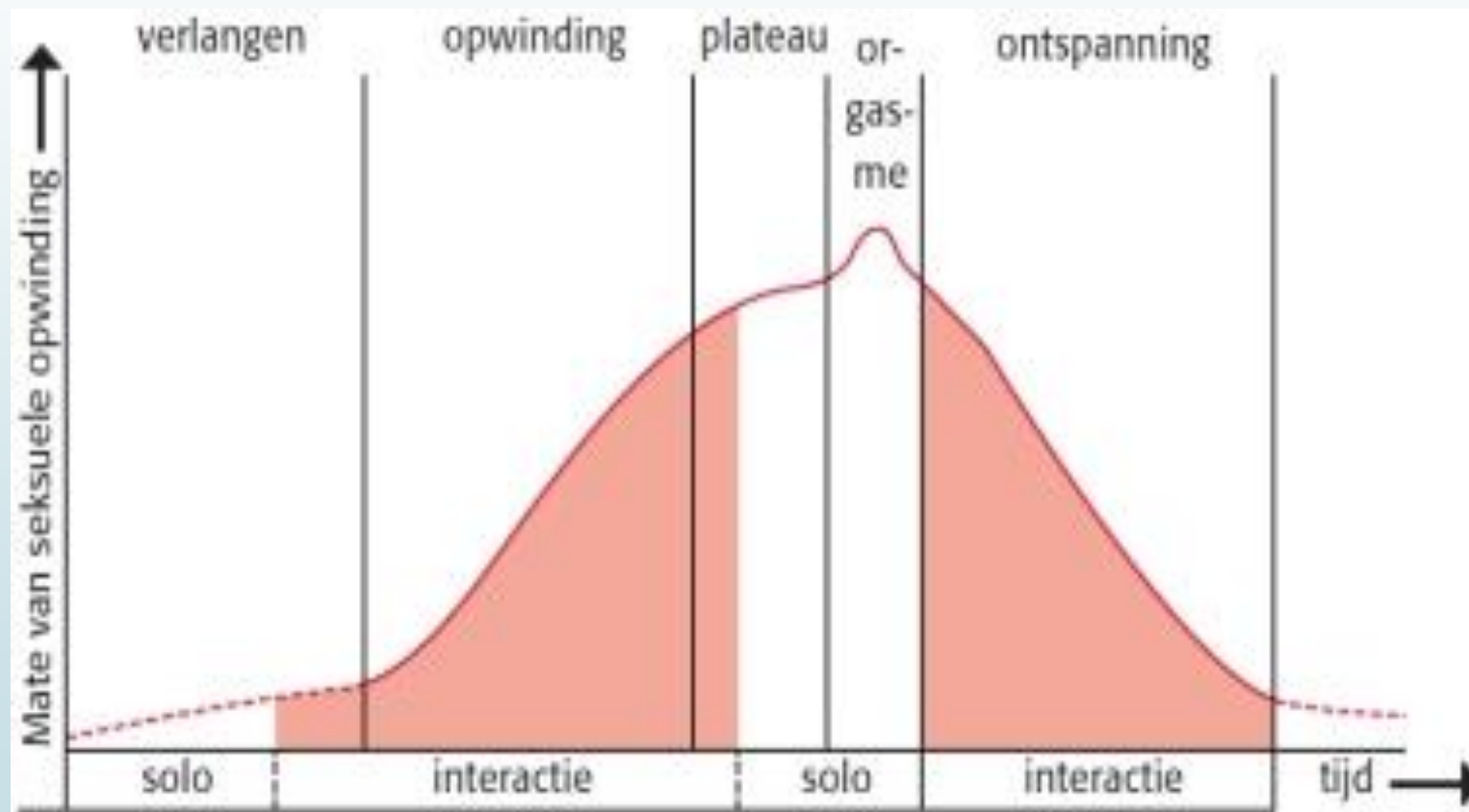

Seksualiteit:

1. Lichamelijk seksueel functioneren

Seksuele responscyclus

Kanker ~ seksuele responscyclus

► Verlangen

- Bij ♀: Sterke daling tot 1 jaar na de behandeling
- ~ energiepeil
- Zin in??
- Responsief versus spontane zin

Kanker ~ seksuele responscyclus

Opwinding

Lichamelijk :

♀ : vochtig worden

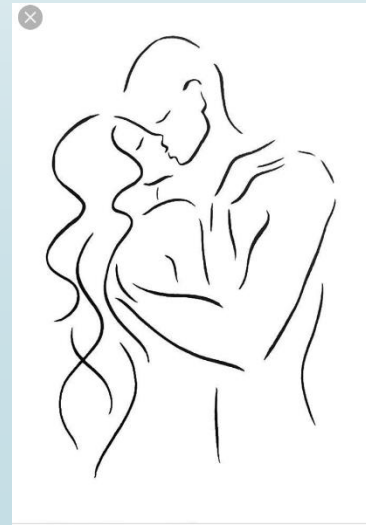
➤ Chirurgie (vaginaplastie)

➤ Bestraling

➤ Chemotherapie

♂ : erectieproblemen

Psychologisch: mentaal opgewonden worden

**Lichamelijk –
vochtig worden**

**Psychologisch –
Mentaal opgewonden**

Glijmiddel

Lubrilan
Sensilube
Durex
Feminine

Blokkades bespreken en aanpakken:

Wat zou mijn partner denken
Confrontatie met kanker/ lichaam
Pijn

Vaginale bevochtiger

Cicatridina
Premeno duo
Mucogyne
Hyalo femme
Vagisan

Angst - paniek
Focus op het lichaam

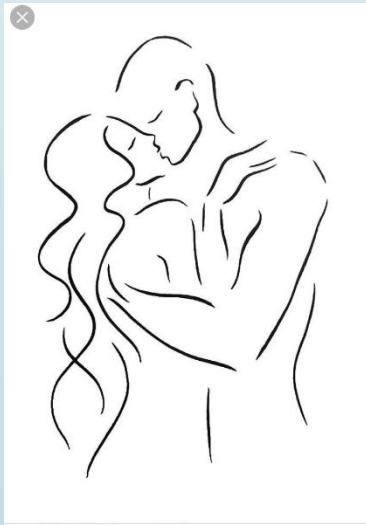
Hormooncrème

Aacefemine
Mucofemme

Aandacht-
Oefening

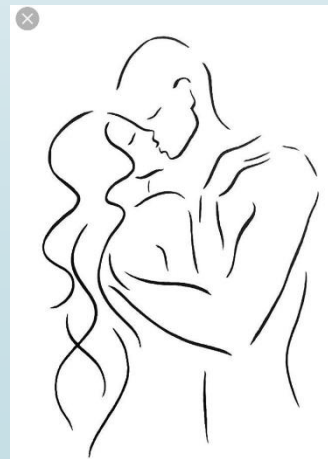
Tips bij verkorte vagina

- bij blaaswegname soms ook (gedeeltelijke) wegname van vagina. Na vaginoplastie soms pijnlijke betrekkingen door verkorte vagina
- > lepeltjeshouding
- > regelmatig betrekkingen
- > dilatatie
- > intimiteit zonder penetratie

Erectieproblemen

- bij blaaswegname, ook soms prostaatwegname met kans op zenuwbeschadiging
- > dan werkt medicatie zoals viagra en cialis niet
- > soms werken inspuitingen wel
- > penisprothese
- > alternatieven voor geslachtsgemeenschap
- > mogelijkheid om orgasme te bereiken zonder erectie

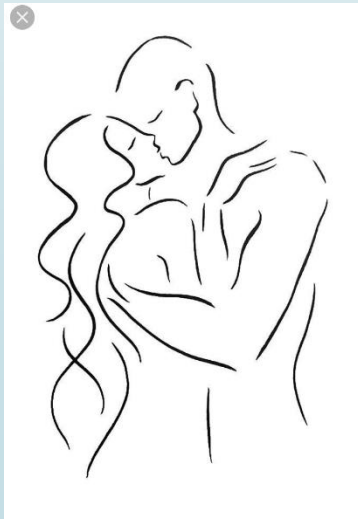

Kanker ~ seksuele responscyclus

Orgasme

Aanpassing aan:

- Veranderde gevoeligheid
- Zoeken naar andere stimulatie
- Verandering in intensiteit en soort gevoel

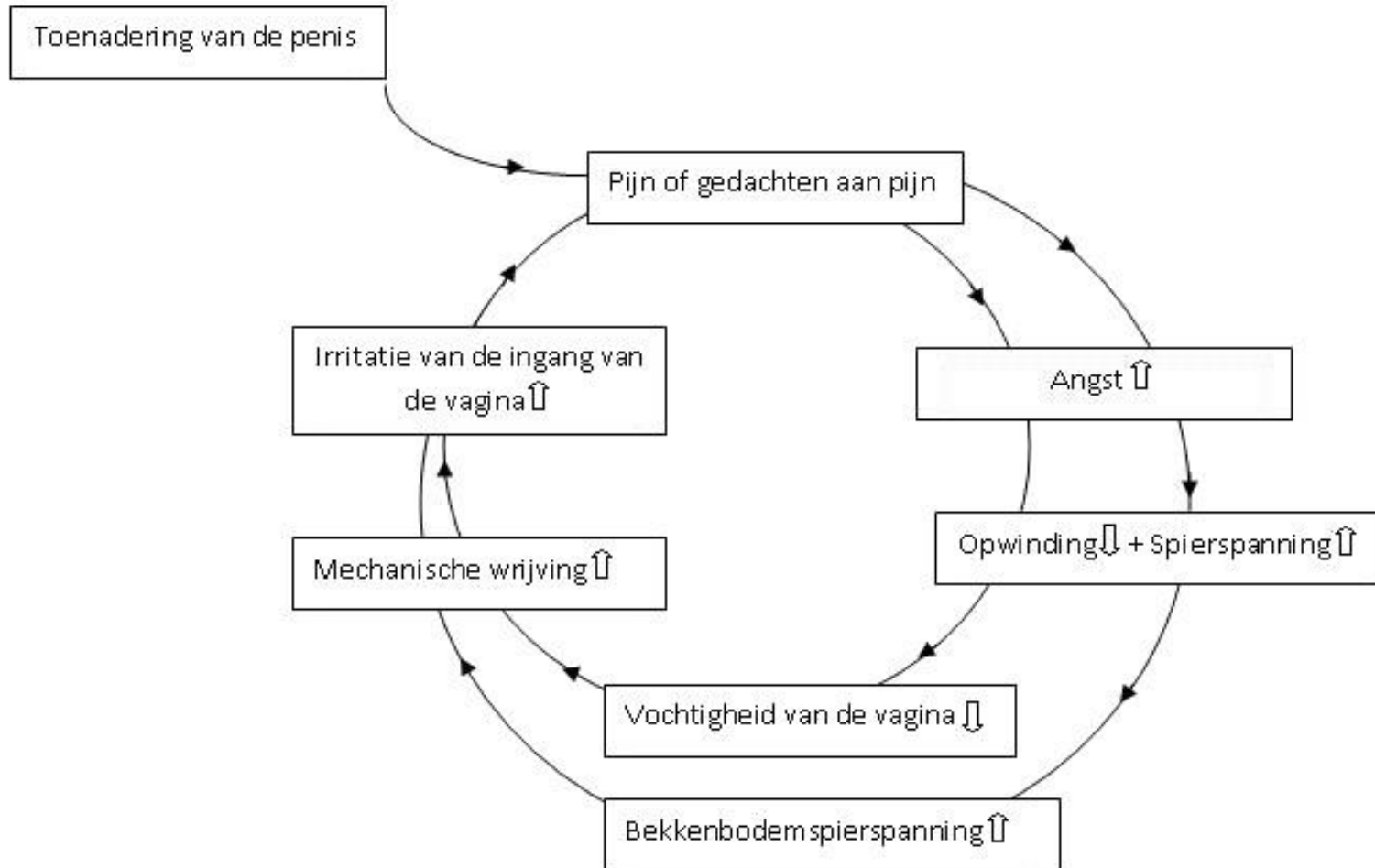
Kanker ~ seksuele responscyclus

Pijn

- Door fysieke belemmering
- Angst

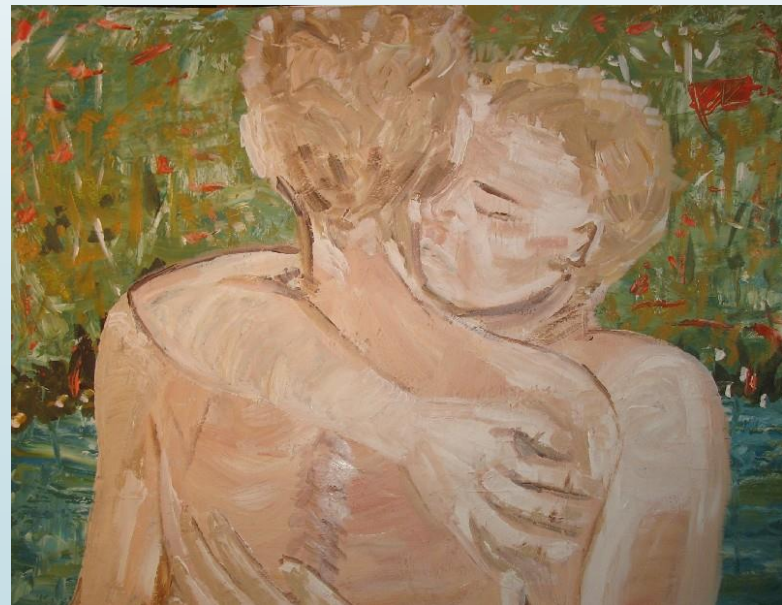

Angst-pijn-cirkel van Spano

Seksualiteit

2. Seksuele beleving

Invloed van een chronische ziekte op de seksualiteit

- ▶ Chronische ziekte = confrontatie met een definitief, ernstig verlies
 - ▶ Vereist een rouwproces
 - ▶ Verwerkingsproces kost tijd/inspanning
 - ▶ Het leven zal nooit meer zijn zoals voorheen
 - ▶ Een nieuwe toekomst opbouwen
 - ▶ Veranderd lichaamsbeeld

Lichaamsbeeld in relatie tot seksualiteit

- Veranderd lichaamsbeeld
- Vrees voor afwijzing
- Zich minderwaardig, waardeloos, onaantrekkelijk voelen
- Zich niet geliefd of begeerd voelen
- Verlies van gevoel van vrouwelijkheid/mannelijkheid
- Sociale isolatie
- Stress, depressiviteit, angst, schuld, schaamte, boosheid

Tips bij veranderd lichaamsbeeld in relatie tot seksualiteit

- Samen met partner spreken over de emotionele aspecten van het verlies
- Zoeken naar manieren om terug van seksualiteit te kunnen genieten ondanks het gemis van de oude manier van vrijen
- Nieuwe sensuele interacties uitproberen
- Geloof in het kunnen leren van nieuwe dingen
- Eventuele seksuele hulpmiddelen uitproberen

Seksualiteit:

3. relationeel functioneren

Relationele aspecten

- Ziekte kan een invloed hebben op
 - Partnerrelatie
 - Intensivering van de relatie
 - Verbinden <-> elkaar niet vinden
 - Verschil in verwerking
 - Gevoel van verlies
 - Rolverandering en rolverwarring

Relationele aspecten

- **Sekstherapie**
 - Wat zijn de seksuele bezorgdheden?
 - Seksueel functioneren van elk afzonderlijk en van het koppel?
 - Relationele factoren en relationele geschiedenis?
 - Impact van de individuele geschiedenis op de huidige bezorgdheden
 - Behandeling:
 - Psycho-educatie
 - Koppel-therapie om zowel de relatie als de seksuele problemen te bespreken

Take home messages

- ▶ Blaaskanker kan een invloed hebben op zowel het seksueel beleven als het seksueel functioneren, zoals oa verlies van spontaniteit en verminderde sensitiviteit
- ▶ Opnieuw op ontdekkingstocht gaan
 - ▶ Relationele en emotionele intimiteit
 - ▶ Sensualiteit en fysieke intimiteit
 - ▶ Langer voorspel: meer nood aan (langerdurende) stimulatie
 - ▶ Na blaaskanker vermindert het spontane van seksualiteit, meer focussen op de responsieve zin
 - ▶ Sensate focus oefeningen
 - ▶ Grote behoefte om te leren spreken met elkaar over de seksuele noden

BEDANKT VOOR JULLIE AANDACHT!

